

Möte Nordiskt Beredskapsforum (NordBER)

Plats Rånäs Slott

Tid 2011-05-04--05 med start kl. 10.00 dag 1 och avslutning kl. 13.00 dag 2

Närvarande **Danmark**

Flemming Greve Energinet.dk
Bent Myllerup Jensen Energinet.dk
Uffe Strandkjær Energistyrelsen

Finland

Matti Jauhiainen NESAs Försörjningsberedskapscentralen
Timo Ristikankare Fingrid

Island

Lúðvík Ögmundsson Landsnet
Harpa Pétursdóttir Orkustofnun

Norge

Arthur Gjengstø Norges vassdrags- og energidirektorat NVE
Helge Ulsberg Norges vassdrags- og energidirektorat NVE
Svein Storstein Pedersen Statnett
Leif Vikane Statnett
Ragnhild Rønning Statnett

Sverige

Mikael Toll Energimyndigheten
Thord Eriksson Svenska Kraftnät
Peter Helsing Svenska Kraftnät
Mikael Engvall Svenska Kraftnät (deltog 4/5 till 14.30)
Carina Kilstam Svenska Kraftnät

Förhinder

Eva Liljegren Energimyndigheten
Heidi Ingeman Koch Energinet.dk
Camilla Smedegaard Knudsen Energinet.dk
Lars-Erik Nielsen Energinet.dk
Ilkka Kananen NESAs Försörjningsberedskapscentralen
Risto Leukkunen NESAs Försörjningsberedskapscentralen
Gudjón Kárason Landsnet
Dudlaugur Sigurgeirsson Landsnet
Lárus Ólafsson Orkustofnun
Ole Edvard Pedersen Statnett
Kjetil Sørli Statnett
Øivind Rue Statnett

www.nsr.is/Nordber

Om inloggad på Nordbers hemsida:
Om ej inloggad:

Tryck Ctrl-Klicka för att följa länken till dokumentet
Önskat dokument hämtas på NordBER's hemsida www.nsr.is/Nordber under rubriken
1) Minutes of meeting, 2) Presentations eller 3) Miscellaneous

1 Inledning

Thord Eriksson hälsade välkommen till mötet och Rånäs Slott.

Deltagarna presenterade sig kort, se [Deltagarlista](#)¹⁾.

Ragnhild Rønning, Statnett, deltog för första gången. Hon ska i fortsättningen ingå i gruppen och kallas till kommande möten.

Thord Eriksson inledde mötet med att be var och en att ge sina reflektioner över händelsen i Japan. Ett scenario kan inte vara nog omfattande, det täcker aldrig allt, händelserna i Japan är ett tydligt bevis för detta.

- De japanska kärnkraftverken är byggda med äldre teknik. Att säkra sig mot de händelser som inträffat i de japanska kärnkraftverken är med dagens teknologi för nya kärnkraftverk inte relevant.
- Händelserna i Japan har lett till en förnyad kärnkraftsdebatt. Flera kärnkraftverk har stängts, bl.a. i Tyskland. I dag byggs kärnkraftverken med en annan teknik och att döma ut de nya kärnkraftverken mot bakgrund av händelserna i Japan är en felaktig slutsats.
- Murphy´s lag säger att om något kan gå snett så går det snett. I Japan radades händelserna på varandra.
- Innan olyckan diskuterades förnyelsen av den svenska kärnkraften och att eventuellt bygga nya anläggningar. Denna debatt kom av sig.
- Olyckan i Japan ledde till stora konsekvenser för hela samhället. Den påverkade länder även utanför Japan.
- Det hände i ett land som låg i spetsen för ny teknologi.
- Är scenariot med en isstorm det värsta som kan drabba det nordiska kraftsystemet? Kan den planerade effekthöjningen av kärnkraftverken leda till större problem med ökad säkerhetsrisk?
- Är vi lika väl förberedda som japanerna om något händer? Kan vi lära något av dem?
- Det är ingen tvekan om att händelserna i Japan kommer att påverka tänkandet när man planerar för olika händelser och störningar i samhället.
- Störningar av det här slaget får återverkningar i hela kraftsystemet. Händelserna i Japan gav eko över hela världen. Diskussionerna har avtagit något, men man kommer troligen ständigt att återkomma till händelserna.
- Vi har inte sett på vilket sätt händelserna påverkar energiförsörjningen globalt. Det kan bli ett uppsving för naturgasmärknaden.
- Händelsen i Japan visar betydelsen av risk- och sårbarhetsanalyser.
- Händelserna kommer att leda till att vi får en säkrare kärnkraft.
Vid sådana här omfattande händelser tas resurser i anspråk för att hålla kontakten med massmedia. Dessa behövs egentligen för återställningsarbetet.
- Det är uppenbart att anläggningarna inte är konstruerade för naturens hårda krav.
- Efterhand kommer det att komma rapporter från händelserna, som man kan dra lärdom av för att förbättra säkerheten i vårt nordiska system.

2 Godkännande av dagordning

Inga synpunkter fanns på den utsända agendan, se [Agendan](#)¹⁾.

Under övriga frågor framfördes önskemål om att ta upp frågan om El-teleforums uppdragsbeskrivning samt temadag om internationella frågor och beröringen med andra organisationer.

3 Godkännande av föregående mötesprotokoll

Föregående mötesprotokoll godkändes.

www.nsr.is/Nordber

[Om inloggad på Nordbers hemsida:](#)

[Om ej inloggad:](#)

Tryck Ctrl-Klicka för att följa länken till dokumentet

Önskat dokument hämtas på NordBER´s hemsida www.nsr.is/Nordber under rubriken

1) Minutes of meeting, 2) Presentations eller 3) Miscellaneous

4 Statusrapport från projekt

4.1 RoS-analys – Statnett

Ragnhild Rønning, Statnett, presenterade statusrapporten från AG RoS, se [Arbetsgrupp RoS – Statusrapport no 3](#) ³⁾.

Ragnhild Rønning gick igenom arbetsgruppens agenda och repeterade mandatet, se [Presentation av status – AG RoS analys](#) ²⁾.

Gruppen har haft ett samarbete med andra arbetsgrupper, framför allt med AG Beredskapsplan, som delgetts rapporten som underlag för sitt arbete.

Gruppen har hittills haft fyra möten. Ragnhild redovisade vad man gått igenom vid de olika mötena. Bl.a. har man tagit fram åtta dimensionerande scenarier. Dessa diskuterades och kommenterades.

Man saknade ett scenario om en isstorm, men enades om att ett sådant kan anses ingå i scenario nr 5.

Scenario nr 7 är bra, däremot diskuterades rubriken, som kanske inte ska vara "Ransonering", utan i stället "Elenergibrist". I NordBER kan man inte besluta om ransonering, bara peka på problemet. Det är till sist politiska beslut som bestämmer hur man ska hantera ransonering. Ransonering är i första hand ett nationellt problem, i andra hand ett nordiskt. Frågan kanske bör lyftas till en nordisk nivå genom att föreslå respektive regering en samordning mellan de nordiska länderna.

Under de senaste 10 åren har minst tre händelser varit extra ordinära så att ransoneringsfrågan har aktualiserats. Av beredskapsplanen bör framgå vem som äger beslutet att påkalla ransonering.

Mikael Toll uttryckte att man på Energimyndigheten i Sverige är intresserade att få delta i arbetet med scenario nr 7 med anledning av att Energimyndigheten i Sverige arbetar mycket med ransoneringsfrågan.

Diskuterades scenariot solstorm. Behov av åtgärder finns på både kort och lång sikt. Dock hänfördes frågan till övriga frågor.

Arthur Gjengstø (NVE) poängterade samtidigt att problemet med solstormar är en av flera frågor, som måste ingå i en ROS-analys och att uppgiften måste med som diskussion i arbetet med beredskapsplanerna.

Svein Storstein Pedersen nämnde ett par rapporter från WS CSP, se [HILF-presentation från WS CSP i Paris 17 juni 2011](#) ²⁾ och [HILF-kartläggning våren 2010](#) ²⁾ samt att information finns att hämta på länkarna: EURISGIC: <http://www.eurisgic.eu/> (ESA-prosjekt vedr. "solstormer" (Geo Magnetic Disturbances - GMD)) NERC GMD Task Force documents: <http://www.nerc.com/filez/gmdtf.html> GMD-workshop Atlanta 19-20 April 2011: http://www.nerc.com/docs/pc/gmdtf/2011_GMD_Workshop-Atlanta,_GA.zip

Vid senaste mötet i Reykjavik enades arbetsgruppen om att en rapport, som innehåller en sammanställning över framtagna scenarier, skall presenteras vid nästa arbetsgruppsmöte, som kommer att genomföras i augusti i Helsingfors.

Gruppen räknar med att bli färdig med sitt arbete redan under oktober. Enligt planen ska man vara klar i november.

Hittills har arbetet med RoS framför allt koncentrerats på nationell nivå. I nästa steg bör man lyfta problematiken till en nordisk och europeisk nivå. Effekt- och elenergibrist är inte längre nationella frågor, då vi får mer och mer integrerade nät. I slutrapporten bör den här frågan uppmärksammas.

Gruppen fick beröm för sitt arbete.

Arthur Gjengstø (NVE) underströk samtidigt att detta är ett omfattande och krävande arbete, och man måste avsätta mycket tid och resurser för att för att göra en så bra ROS-analys som möjligt.

4.2 Beredskapsplan – Energinet.dk

Flemming Greve, Energinet.dk, presenterade statusrapporten från AG Beredskapsplan, se [Arbetsgrupp beredskapsplan – Status rapport](#) ³⁾ samt [Presentation av status – AG Beredskapsplan](#) ²⁾.

Vid föregående möte fick AG Beredskapsplan uppdrag att redovisa och lämna en beskrivning av gruppens mandat. Mot denna bakgrund redovisade Flemming Greve hur gruppen tolkar sitt mandat.

Gruppens 3:e möte hålls den 7 juni i Stockholm och möte 4 den 27 oktober i Helsingfors. Möte 5, den 29 februari 2012 i Köpenhamn, kommer att behandla slutrapporten från gruppen.

www.nsr.is/Nordber

[Om inloggad på Nordbers hemsida:](#)
[Om ej inloggad:](#)

Tryck Ctrl-Klicka för att följa länken till dokumentet
Önskat dokument hämtas på NordBER's hemsida www.nsr.is/Nordber under rubriken
1) Minutes of meeting, 2) Presentations eller 3) Miscellaneous

Arbetsgruppen föreslog att man i sitt arbete skjuter på den delen som handlar om elenergibrist till nästa treårsperiod. Det är dock viktigt att man redan nu påbörjar arbetet, även om det inte kan avslutas under innevarande period.

Man enades om att ta upp frågan på nytt vid oktobermötet för ett slutligt ställningstagande hur man ska hantera arbetet. Inför detta är det viktigt att gruppen tar fram ett dokument, som belyser frågeställningarna och problematiken, som underlag för beslut. Underlaget tillsänds NordBER i god tid före mötet.

Man tog även upp frågan om det ska vara en eller flera beredskapsplaner, en för varje tänkt händelse. Det viktigaste är att det klart framgår hur man ska agera i olika situationer.

Man underströk vikten av att man i olika situationer går in och stöttar varandra på nordisk basis och att man också vet vilka resurser som står till förfogande.

Arbetsgruppen ombads också belysa frågan om kommunikation mellan systemansvariga i extraordinära situationer t.ex. vid avbrott i den normala kommunikationen.

4.3 Reparationsberedskap – NordAM

Leif Vikane rapporterade arbetsläget, se [Arbetsgrupp Reparationsberedskap NordAM- Statusrapport](#) ³⁾.

Två arbetsgrupper är klara med sitt arbete, en blir klar den 1 juni och den fjärde blir klar i maj 2012. När alla arbetsgrupper är klara, kommer man att sammanställa en slutrapport, som överlämnas till ordföranden i NordAM, Mikael Engvall, som sedan avrapporterar till NordBER.

Leif Vikane redovisade också ett dokument, som i ett flödesschema beskrev åtgärder vid händelser på luftledning, se [Beskrivelse av bruk av dokumenter i beredskapsplan för samarbeid ved hendelser på luftledninger](#) ²⁾.

Mikael Engvall kommenterade Leif Vikanes rapport och tog upp några områden som kan vara problematiska att hantera och som bör belysas i rapporten, exempelvis skillnader i spänningsnivåer mellan länderna, tullproblematik, arbetsrättsfrågor m.m. Vidare informerade han om att Sjøkabelgruppen ska inordnas i NordAM i juli.

Thord Eriksson nämnde att det tecknade Räddningstjänstavtalet ger utrymme för länder att hjälpa varandra.

Uffe Strandkjær påpekade att arbetet ska inriktas på, att nå en överenskommelse som är enkel att tillämpa, så att man vid behov snabbt kan ge eller ta emot stöd.

4.4 Kommunikationssystem – Fingrid

Timo meddelade att man är i samma läge som vid senaste mötet. Arbetsgruppen har avvaktat med sitt arbete för att få information från övriga grupper och man har därför inte haft underlag för en statusrapport. Bl.a. menade Peter Helsing och Helge Ulsberg att det är viktigt att gruppen gör en tidplan för sitt arbete och startar upp arbetet, även om det ännu inte kommit så mycket information från andra grupper. Flera frågor kan man börja med redan nu, inte minst skapa en tydlig struktur och planera innehållet i rapporten.

Kommunikationsrapporten ska även innehålla informationsflödet mellan arbetsgrupperna. Leif Vikane informerade att AG Reparationsberedskap är indelad i fyra arbetsgrupper med olika teman, varav ett är kommunikation med inriktning talkommunikation i samband med reparationsinsatser. Leif Vikane menade att gruppens arbete är fristående och inte berör någon annan grupp.

Thord Eriksson informerade att i Sverige pågår utbyggnaden av RAKEL. Systemet testas för att klara sju dagar utan extern strömförsörjning. Thord Eriksson kan i dagsläget inte säga när utrustningen klarar testet. Thord Eriksson nämnde att man förbereder systemet så att det ska kunna kommunicera med de övriga nordiska systemen.

4.5 Myndighetsuppgifter – Energistyrelsen/NVE

Kontaktpersoner för detta arbete är Uffe Strandkjær, Energistyrelsen och Helge Ulsberg, NVE.

NordBERs årsrapport för 2010 är klar och utlagd på hemsidan. Kontaktpersonerna menade att den inte innehåller någon ny information, som behöver behandlas av arbetsgruppen, utan man har lagt den till handlingarna.

Kontaktpersonerna har inte fått indikation från någon arbetsgrupp att tidplanen behöver justeras. De ansåg vidare att man först efter dagens möte kan kommentera AG Övningars slutrapport.

5 Slutrapport Övningsverksamhet inom NordBER – SvK

AG Övningars slutrapport har delgivits NordBER innan mötet, se [Slutrapport Övningsverksamhet inom NordBER](#) ³⁾.

Peter Helsing redovisade arbetsgruppens förslag. Dessa finns beskrivna i den framtagna slutrapporten.

Följande synpunkter lämnades på förslagen:

6.1.1. Övningsamordningsgrupp

Mikael Toll framförde att det är viktigt att man klart anger gruppens syfte och mandat, så att detta är tydligt, eftersom gruppen kommer att leva under en längre tid.

Beslutades att dokumentet ska kompletteras med en beskrivning av gruppens uppgifter.

Mikael Toll framförde vidare att Energimyndigheten bör ingå i gruppen, liksom andra myndigheter. Man enades om att komplettera förslaget med denna synpunkt.

Gruppen ska rapportera sitt arbete till NordBER. Övningsamordningsgruppen har ett ansvar att driva arbetet med att planera och samordna övningar.

Vid dagens möte valdes varken ordförande eller vice ordförande.

Ordförandeskapet bör rotera mellan länderna. Ordföranden i gruppen ansvarar för att det finns ett administrativt stöd för arbetet. Uffe Strandkjær framförde att man borde överväga och säkerställa att ordförandeskapet följer samma period som ordförandeskapet i NordBER.

Beslutades att sista stycket tas bort.

6.1.2. Planering

Inga speciella synpunkter framfördes.

6.2.1. Övningskalender

Förslaget till övningskalender framgår av bilaga 2.

Mikael Toll underströk vikten av att det finns en kalender. Av denna bör framgå om det är en nationell eller en nordisk övning. Av kalendern bör även framgå innehållet i övningarna. Vidare bör det framgå om det är en övning som ska sekretessbeläggas. Detta menade Peter Helsing, gör man lättast i en anmärkningskolumn.

Representanterna i övningsamordningsgruppen har bl.a. till uppgift att bedöma vilka övningar som ska tas med i kalendern och statusen på övningarna.

Den terminologi som används i kalendern bör överensstämma med framtagna definitioner.

Gruppens planeringshorisont bör vara upp till en 5-års period.

6.2.2 och 6.2.3 Definitioner till rubriker i kalendern och för övningsformer

De gjorda definitionerna i kalendern är ett första förslag. De kommer successivt efter behov att revideras.

6.3 Observatörer

Inga speciella synpunkter framfördes.

6.4 Utvärdering

Det kan finnas skäl att vissa delar av utvärderingar kan behöva sekretessbeläggas, menade Mikael Toll. Av rapporten bör klart framgå vad som ska vara sekretessbelagt. Det som är sekretessbelagt ska självklart tas bort från utvärderingen, innan den offentliggörs.

6.5 Systematisk utväxling av erfarenheter

Det är angeläget att man kontinuerligt tar fram och dokumenterar gjorda erfarenheter. Detta är ett ansvar som bör ligga på de övningsansvariga. Det är viktigt att ha detta inför kommande övningsplaneringar.

6.6 Ekonomi

Inga speciella synpunkter framfördes.

6.7 Sekretess

Även om rapporten sekretessbeläggs bör man sträva efter att ta fram en öppen publik sammanfattning till NordBER gruppen.

Sammanfattning

Arbetsgruppen ser över övningskalendern och kompletterar avsnittet om sekretess.

Utvärdering av övningar är ett gemensamt nordiska ansvar.

Gruppen bör permanentas.

Ledamöter i gruppen ska utses, inklusive en ordförande och en vice ordförande.

Till nästa möte ska slutrapporten vara klar, dagens kommentarer ska vara inarbetade och ett förslag till övningsamordningsgrupp ska presenteras.

Peter Helsing, i egenskap av ordförande i AG Övningar, och så många som möjligt i övrigt av nuvarande medlemmar, bör vara kvar i gruppen fram till åtminstone den 1 juli 2012.

6 Utredningsdirektiv – skydd av anläggningar inom elförsörjningen i Norden

Vid förra mötet presenterades ett förslag avseende skydd av anläggningar, se [Utredningsdirektiv – skydd av anläggningar inom elförsörjningen i Norden](#)²⁾.

Synpunkter på utredningen har inkommit. Alla är i grunden positiva till direktiven. Energistyrelsen i Danmark och Energinet.dk har ingen möjlighet att avsätta tid och pengar i projektet, men bidrar gärna med information.

Thord Eriksson poängterade att det är viktigt att komma igång med arbetet och kommer att ta fram ett förslag till kostnadsfördelning. Förslaget presenteras vid höstmötet.

7 Erfarenheter från Elenergibristövning 2010 – Energimyndigheten

Mikael Toll lämnade en rapport från Elenergibristövning 2010, EE 2010, som Energimyndigheten tog initiativ till redan 2008. Övningens fokus var att testa samhällets förmåga att hantera elenergibrist samt att öva Energimyndighetens egen krisorganisation. Övningen pågick i drygt två månader. Totalt övades 200 personer. I slutet av övningen fanns ett moment att hantera effektblistsituationer. Övningen var lyckad och har lyft kunskapsnivån i landet och för den egna organisationen. Fördelen med att övningen var lång var att man under själva övningen hade tid att reflektera och ändra sina beteenden under övningens gång. Mycket arbete lades på övningsförberedelserna.

Övningen har utvärderats på många olika sätt, dels en övningsteknisk utvärdering, dels en central utvärdering. Dessa belyste hur man hanterar gemensamma frågor. Energimyndigheten har gjort en egen intern utvärdering. Övriga deltagande organisationer har gjort sina.

Övningen med elenergibristhantering var en samverkansövning, men tyvärr samverkade man inte i den utsträckning, som man förväntat sig.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, genomförde en samhällsövergripande övning våren 2011, SAMÖKKÖ 2011, som byggde vidare på Energimyndighetens scenario från EE 2010.

Mycket är förberett i de nordiska länderna, men insikten i varandras arbete borde vara bättre.

Ytterligare information kommer i Energimyndighetens utvärderingsrapport, som kommer att delges NordBER.

Inledning dag 2 - två minuters återkoppling till dag 1

Thord Eriksson bad deltagarna göra en kort återkoppling från gårdagen utifrån nyckelorden "Hände - Kände - Lärde".

Följande synpunkter framkom:

- Arbetet börjar ta form och är mer konkret.
- Det är hög tid att starta upp arbetet i kommunikationsgruppen. IT, El-tele och kommunikationsgruppen avser att samordna sig.
- Solstormar är inte något större problem i Finland, men det kan vara problem i andra länder. Fingrid har expertis på solstormsproblematiken. Man är beredd att ta på sig att koordinera en grupp som belyser problematiken i Norden. Eventuellt tas det upp som en punkt på IT-forumets dagordning.

www.nsr.is/Nordber

Om inloggad på Nordbers hemsida:

Om ej inloggad:

Tryck Ctrl-Klicka för att följa länken till dokumentet

Önskat dokument hämtas på NordBER's hemsida www.nsr.is/Nordber under rubriken

1) Minutes of meeting, 2) Presentations eller 3) Miscellaneous

- Det är bra att redan nu börja tänka på nästa 3-års period. En programpunkt på nästa möte bör handla om kommande 3-års period.
- Efter det att handlingsplanen tagits fram och man har gjort en uppdelning av arbetet med en tydlig ansvarsfördelning sker mycket arbete mellan mötena. Detta leder till ett ökat kunskapsutbyte och mer informativa möten.
- Arbetsgruppernas redovisningar är bra. De är innehållsrika och leder till givande diskussioner, som för rapportarbetet framåt.
- Det är viktigt att man gör klart sina uppdrag så att man inte lämnar något halvfärdigt.
- Arbetet i de nordiska länderna följer olika mönster. Det kan därför vara svårt att få ihop en gemensam process. Ett gemensamt seminarium för alla arbetsgrupperna bör övervägas.

8 Elövning 2012 – Nordisk elövning? – SvK

Thord Eriksson informerade om att SvK deltagit i en samövning och en kärnkraftövning kring Oskarshamn. I övningen deltog 7 000 personer. Vidare informerade han om deltagande i Barents Rescue och Telö 2011.

Thord Eriksson presenterade ett tänkbart upplägg för Elövning 2012, en eventuell nordisk övning, se [Elövning 2012](#).²⁾

SvK har växt kraftigt, från 300 till 400 medarbetare. Man lägger mycket kraft på att få en fungerande organisation och har därför inte kommit så långt med planeringen av övningen.

Thord Eriksson visade bakgrunden till varför och hur man ska öva. Övningen kommer att innehålla ett scenario med tre olika övningsmoment. En preliminär tidplan för övningen har tagits fram.

De olika övningsmomenten kommer att fördelas mellan olika avdelningar på SvK, beredskapsavdelningen har hand om den strategiska delen, driftavdelningen ansvarar för lednings- och samverkansövningen och nätavdelningen ansvarar för fältövningen.

Thord Eriksson ställde frågan om övningen, med sitt upplägg, är något som de övriga nordiska länderna har ett intresse av att delta i och om man kan lägga till något, som ökar intresset för ett nordiskt deltagande.

Det är tänkt att huvudövade ska vara SvK´s organisation och elsamverkansorganisationerna.

För att övningen ska få ett brett nordiskt intresse bör det vara en "nordisk storm", som inte enbart drabbar Sverige, utan även berör de övriga länderna. Övningen bör innehålla en kombination av händelser där både is och vind finns med.

Elövning 2012 är framför allt fokuserad på elförsörjningen. SvK klarar i dagsläget inte av att hålla en övning som involverar hela samhället.

NVE håller på med en utredning om en kraftig Gudrun. Den kan ligga som input till övningen.

Energimyndigheten har ett intresse av att hjälpa till, men man har svårt att få loss resurser.

SvK har budgeterat för övningen. Elberedskapsmedel kommer att användas för att öva elsamverkansledningarna (ESL).

Övningen är ännu inte formellt beslutad, man avvaktar besked från GD.

Samtliga var positiva till att delta i planeringsarbetet och att om möjligt bidra med resurser till övningen.

NVE har redan nämnt att man kommer att avsätta och bidra med resurser för att hjälpa till med planering och genomförande av övningen.

Framfördes att det var viktigt att planeringen och samordningen mot övriga nordiska deltagare startar så snart som möjligt.

9 Information från respektive land och organisation om aktuella och intressanta frågor

9.1 Sverige – Mikael Toll, Energimyndigheten och Peter Helsing, Svenska Kraftnät

Mikael Toll informerade om att ellagen ändrats den 27 april i Sverige. Innebörden är att samhällsviktig verksamhet kan prioriteras om det skulle uppstå brist på el och inte som hittills att hela områden kopplas bort utan hänsyn tagen till samhällsfunktion. Med den nya lagen kan viktiga verksamheter prioriteras. Det kan t.ex. handla om sjukvård, äldreomsorg, räddnings- och larmtjänst, vattenförsörjning och elektriska kommunikationer.

www.nsr.is/Nordber

Om inloggad på Nordbers hemsida:

Om ej inloggad:

Tryck Ctrl-Klicka för att följa länken till dokumentet

Önskat dokument hämtas på NordBER´s hemsida www.nsr.is/Nordber under rubriken

1) Minutes of meeting, 2) Presentations eller 3) Miscellaneous

Systemet för prioritering heter Styrel. Det är en metod som ger kommunerna och centrala myndigheter möjlighet att själva påverka vilka elanvändare, som är kritiska för samhället och därför behöver prioriteras. Genom Styrel möjliggörs selektiva bortkopplingar i elnätet.

Arbetet med att identifiera verksamheter som ska prioriteras pågår ute i landet. Dessa sammanställs under året av Länsstyrelserna, som lämnar underlag till Svenska Kraftnät.

Elnätsbolag ska inom kontrollansvaret garantera ett elavbrott inte längre än 24 timmar. Styrel ändrar inte på detta. Man ska inte ta hänsyn till om någon är prioriterad.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har flera regeringsuppdrag som rör området krisberedskap. Man har lämnat förslag på verksamheter som ska anses som samhällsviktiga.

Peter Helsing informerade om en genomförd Kraftsamling 2010, som belyste RoS ur ett helhetsperspektiv. Kraftsamlingen samlade ca 30 personer från elförsörjningen, allt ifrån nät-, produktions-, elhandels- och serviceföretag. Man gjorde bl.a. en förmågebedömning och informerade om hur elförsörjningen fungerar i en krissituation.

Konferensen var lyckad och uppskattad. Man har därför beslutat att genomföra motsvarande konferens vid fyra tillfällen under 2011, två före och två efter sommaren. Man räknar med att få mellan 20 - 40 deltagare per tillfälle. Genom konferensen kommer man att få ett stort och brett underlag, som ska analyseras och användas i det fortsatta arbetet med krishantering.

Rapporten från Kraftsamling 2010 har använts som underlag i skrivningarna till näringsdepartementet.

Thord Eriksson inbjöd deltagarna i NordBER att närvara vid de kommande Kraftsamlingarna. Anmälan om deltagande så snart som möjligt till Peter.

9.2 Norge – Svein Storstein Pedersen, Statnett och Arthur Gjengstø, NVE

Svein Storstein Pedersen, Statnett, redogjorde för kraftsituationen i Norge, se [Energisituationen i Norge](#) ²⁾.

Arthur Gjengstø rapporterade att NVE har förbättrat kommunikationen med branschen. Man har tagit fram följande skrifter:

- Veiledning til forskrift om beredskap i kraftforsyningen 1/2011 – NVE – Veileder, se [NVE 1/2011](#) ²⁾.
- Veiledning i risiko- og sårbarhetsanalyser for kraftforsyningen 2/2010 – NVE – Veileder, se [NVE 2/2010](#) ²⁾.

NVE, Middelthunsgate 29, Postboks 5091 Majorstuen, 0301 Oslo, tel 22 95 95 95 internett: www.nve.no

NVE har fått ny vassdrags- och energidirektör, Per Sanderud. Han kommer från uppdraget som president i EFTA´s övervakningsorgan ESA.

Stortinget har diskuterat utbyggnad av stamnätet till Bergen samt avvägningar i energipolitiken 2030-50 avseende kabelförbindelser etc.

Olje- och energidepartementet har fastställt föreskrifter med kompetenskrav etc. för innehavare av anläggnings- och områdeskoncessioner (kompetensföreskriften). Den gäller från den 1 juli 2011. I denna ställs också krav på en lägsta bemanning i nätföretagen (www.lovdato.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20110310-0263.html).

Departementet har också föreslagit en revision av bestämmelserna i energilagen kap 9 om beredskap, så att de samordnas med den nya hotbilden i elförsörjningen. Bland annat preciseras reglerna för beredskap att omfatta alla extraordinära händelser i fredstid, som kan skada eller förhindra produktion, transformering, överföring, handel och distribution av el, utöver de situationer då man påkallat kris- och krigsläge. Lagens term "säkerhetsåtgärder" ändras till "beredskapsåtgärder". Dessutom föreslås en bestämmelse som kommer att säkerställa fortsatt leverans av el och värme till konsumenter under en övergångsperiod i händelse av konkurs eller skuldförhandling i ett nätföretag eller fjärrvärmebolag.

9.3 Finland – Matti Jauhiainen, NESÄ, Timo Ristikankare, Fingrid

Matti Jauhiainen lämnade en rapport, se [Aktuellt i Finland 2011](#) ²⁾.

Ägandet i Fingrid ändrades i maj. Staten har ökat sin andel från 12 % till 41 %. Fortum och Pohjolan har sålt sitt innehav. Försörjningsberedskapsfonden har gått in med 12 %. Detta ger Fingrid ökade muskler Styrelsen har minskat från sju till fem medlemmar.

Finland drabbades av stora avbrott i januari p.g.a. blötsnö och kyla. Samverkan med räddningsverket fungerade bättre än tidigare. Energimarknadsverket gör bedömningar av händelsen. Matti Jauhiainen återkommer i ärendet.

www.nsr.is/Nordber

[Om inloggad på Nordbers hemsida:](#)

[Om ej inloggad:](#)

Tryck Ctrl-Klicka för att följa länken till dokumentet

Önskat dokument hämtas på NordBER´s hemsida www.nsr.is/Nordber under rubriken

1) Minutes of meeting, 2) Presentations eller 3) Miscellaneous

Timo Ristikankare informerade om att de ska genomföra en störstörningsövning den 24-25/5. Det ska övas ett stort tekniskt fel med total nätkollaps. De övade är ministerier, myndigheter och ett 30-tal bolag. Timo Ristikankare avrapporterar resultatet vid nästa möte.

9.4 Danmark - Bent Myllerup Jensen, Energinet.dk

Bent informerade att krisledningsfunktionen sitter nära driftcentralen. Man får härigenom lättare information om vad som händer i systemet och i andra länder. Han pekade också på problematiken med att media kunde befinna sig i luften och avrapportera direkt från en skadeplats.

9.5 Island – Ludvik Ögmundsson, Landsnet

Ludvig rapporterade att man haft en stor övning på Island, den största någonsin. Bl.a. deltog massmedia, polis och brandväsendet och övade sina delar. Den egna beredskapsorganisationen var ansträngd, men lyckades bra. Slutrapporten kommer ut inom kort.

Vid längre avbrott uppstår stora skador i aluminiumfabriken. Man kan vara utan el i högst 4-5 timmar.

De gjorda erfarenheterna av övningen var bra. Man har fått ett bättre grepp om vilka brister som finns samt vilka åtgärder som behöver vidtas.

I ett scenario planeras för nästa vulkanutbrott och hur man ska kunna hantera den situationen.

10 EU, NATO och andra internationella frågor

Uffe Strandkjær informerade om EPCIP, det europeiska programmet för skydd av kritisk infrastruktur, och områdets slutsatser och dess implikationer på andra, som förväntas bli godkända i juni.

Uffe Strandkjær har efter mötet skickat ut två rapporter, se [High-Impact, Low-Frequency Event Risk to the North American Bulk Power System](#) ²⁾ samt [EU-materiale om Risk Assessments m.m.](#) ²⁾. Han ställde frågan, om det som beskrivs i rapporterna har någon påverkan på elförsörjningen.

Uffe Strandkjær undrade om det fanns intresse av att närma sig EPCIP och var beredd att ordna ett möte. Mikael Toll var något tveksam, men menade samtidigt att om det finns ett behov att agera eller positionera sig så ställer Energimyndigheten upp. Frågan tas upp på oktobermötet.

11 Förslag till utformning av mall för NordBER dokument

Peter Helsing tog upp frågan om profileringen av NordBER. Webb sidan har nu Landsnets profil.

Peter Helsing presenterade fyra olika alternativ till logotyp, se [Förslag till brevmall](#) ²⁾.

Man valde alternativ 3, endast text och med streck. Man diskuterade om texten skall vara densamma som står i avsiktsförklaringen och man kom fram till att det ska vara den som finns i Letter om Intent.

Peter Helsing fick i uppdrag att ändra texten enligt de framförda synpunkterna.

12 Övriga frågor

Solstormar

Problematiken med solstormar diskuterades. Ett av problemen är att de kan vara nära förestående och att vi skulle få stå i skottgluggen och svara på – Vad visste ni? Hur hanterades det? Vad gjorde ni?

Det är ändringar av magnetfält i långa ledningar som kan ge upphov till problem. SvK har haft besvär. Det finns metoder att upptäcka geomagnetiska störningar. USA och Canada har jobbat med problemet. Det gäller att hitta ett bra varningssystem. Man enades om att titta närmare på frågan.

Matti Jauhiainen har efter mötet informerat, att man troligen kommer att arrangera ett temamöte om solstormar. Han har uppmanat alla att komma med förslag till agenda.

NASA varnar för att solen håller på att vakna till liv igen, och att man nu väntar sig rekordstora solstormar runt år 2013, stormar som man inte sett sedan samhället elektrifierades. Man menar att den senaste solstormen med liknande kraft var år 1859 (hämtat från <http://science.nasa.gov>).

NVE kommer, i samarbete med Statnett, till hösten att initiera ett symposium om solstormar.

www.nsr.is/Nordber

[Om inloggad på Nordbers hemsida:](#)

[Om ej inloggad:](#)

Tryck Ctrl-Klicka för att följa länken till dokumentet

Önskat dokument hämtas på NordBER´s hemsida www.nsr.is/Nordber under rubriken

1) Minutes of meeting, 2) Presentations eller 3) Miscellaneous

El-teleforum

El-teleforum har inte inkommit med något förslag till uppdragsbeskrivning, som var utlovat till detta möte. Frågan kommer därför att tas upp på oktobermötet.

El-teleforum planerar en temadag.

Nationell övning 2011

Uffe Strandkjær informerade om en kommande nationell övning i Danmark. Den kommer att äga rum under hösten. Övningen kommer att omfatta flera olika händelser, även inom energiområdet, bl.a. händelserna i Mexikanska Golfen samt riskerna kring gas plattformar.

Energimyndigheten är intresserad av att delta som observatör vid övningen.

13 Nästa möte

Nästa möte äger rum den 5-6 oktober i Köpenhamn med början den 5/10 kl 12.00 och avslutas senast kl. 16.00 den 6/10.

14 Avslutning

Ordföranden tackade alla deltagare för visat intresse och önskade alla en trevlig hemresa.